

R o m e t e n.

N:o 91.

Onsdagen den 14 November 1827.

Natur och Konst.
(För Trägårdsmästare.)

Swartför främma bort naturen?
Ingen lund stod fonstigt fluren
Uti Adams paradís.
Rentlöst fri der lekte wären
Med sin enkla frans i håren,
Och hwar fogel sjöng des pris.

Swarttill konst, som känslan gåddar?
Styr ej från de klippa häddar
Swarte wärens nästergat?
Rädd att saren när hans wingar,
Wäl han sjunga fri, och swingar
Dort till buken i sin dal.

Se till Odens park tillbaka!
Adam, enkel, som des maka,
Jugen blomsterföla höll.
Fri fring höjd och dal gick fransen,
Liksom Eva's hår, i glansen,
Wärdelöst fring des skuldra höll.

Wäl du ängens blomma lära
Konstens boja tåligt bära:
Långsamt döer hon på sin rot.
Kunna wäl Cybeles prestes
Avinga sfogarnes Orchester
Pinsamt sjunga efter not?
Flora är ju barn? — Hwi plockar
Du åt o skulds lätta leckor
Flårdens tunga perlestrud?
N osen är en landelig flicka.

Fri hon himlens dag will dricka:
Ej i drifbänk kläs till brud.

Skuffla — sanda breda gångar,
Ryck derur hwar ros, som ångar, —
Ej åt Flora swor du tro. —
För en sáfång Donna pussar
Du hwar sig. — Ty eljest smutsar
Gennes nåd sin sidenflo. —

Till en Uppbördsman.

Se, hwar pragt! — Till kronans gårdar
Guldets floder löpa kapp!
Klang för dig, som flödet wårdar.
Wrid och wänd din gyllne tapp.
Guld ej tryter,
När man skryter
Med tre Guldberg i sin knapp.

Mången dwerg, i lånet, hamrar
I sin skrefwa kronans gull.
Drag det ur de mörka samrare
Sätt för drakens håla tull! —
Men försigtigt
Räkna riktigt
Att din egen börs blir full.
Blomsre glad och rikt din lefnad,
Som ett bødigt fruktträd lee.
Kronans winst och egen trefnad
Wälj till tänkespråk, samrer!

Tänk hvad ära
Sist att bära
Wasa-brickan, en Collier!!

En ny swit af Graverade Teckningar öfver Fredmans Sånger och Epistlar har Herr Chevitz bjudt, genom utgifwandet af de förnämsta Scener och Buer, hvilka i ofwannämde arbeten företrädeswis sbrekomma.

Af dessa har första häftet lemnat kopparpreßen och innehåller:

1:o N:o 78 af Fredmans Epistlar, Fågnespel på Fader Didriks namnsdag, med 6 figurer, hwaribland fader Berg med sin Oboe, Gråmakar Löfberg med sin Dulcian, Åkerblommen, Gumman på stället och Lång-Anders i sin randiga rock wid Wasfiolen.

2:o N:o 55 Råggetspel hos Faggens, med 12 figurer, hwaribland Mollberg och Wingmark.

3:o N:o 36. Ullas flygt, med 8 figurer, hwaribland Krögaren och de 4 halta gubbarne.

Säkert skall denna swit af teckningar winna lika stort om ej större bifall än de ferskitta figurer Herr Chevitz sbrut lemnat. Hvad som i synnerhet behagat oss är N:o 55, der konstnären på ett högst tydligt sätt förstått att uppfatta Epistels mening och anda. Mollberg fraperar företrädeswis.

Så ser han ut midt bland de strålar
Solen sprider i sin nedergång;

Dufwen och lång;

Hatten trind och trång, blå rock, hvita uppslag,
svart bindel kring halsen. Pipan i mund, slanten
wid foten och flötet i hand. Minen allt för söt. Bred
wid under ett stul wid ett bord några, som nypa ur
en Fardus m. m.

Dernäst sätta wi N:o 78 i rangen. Gumman med flaskan i hand, hwarpå G III namn står; på tillfingret här hon de fyra presenthusen. Bergen, som håller swagdricka i sin oboe, sedan den förlorat sin klara sammartan. Gråmakar Löfberg, som knyter näsven mot Åkerblommen, allt är rätt bra exequerat. Det enda vi tyckt oss kunna i allmänhet anmärka wid Herr Chevitz figurer är, att de hafwa ett allt förmycket spfkontyde och karikerande likhet med hwarandra.

Wi önska att detta försök af Herr Chevitz måtte finna det uppmuntrande bifall hos allmänheten,

som det i sanning förtjenar. Man ser ej sällan de uflaste och mest platta karicatyror utkomma från stens tryckerierne och äfwen finna köpare. De ega dock på sin höjd, äfwen då de äro lyckade, ej annat värde de än det för dagen och tillfället.

Dessa teckningar åter hafwa sitt motsvarande och ständigt fortleswande innehåll i den oödlige skaladens egna sånger, igenkända och gouterade af hwar och en, som gjort en aldrig så yttlig bekantkap med Mollberg och Movitz.

I sjelfwa anmärkan yttras också ganska riktigt följande:

Härigenom har man trott sig kunna lemna åt nationen en fullständig tafsa af det lif, som den originella Skaladen så snittiskt förstått att måla, och trogeligen lärer ingen wisja sakna i sin samling de teckningar, hvilka erinra om den tid då, under en glad Konungs spira, fröjden i all sin södna höjd uppblomsrade, spridde sig och lefde i alla kretsar och förhållanden, och ännu mer, då denna tid så troget blef uppfattad af Sveriges första nationela Skalad. Man skall i dessa taflor igenkänna dragen af det Svenska nationallynnet och sederna, och äfwen i det bitart komiska och burleska återfinna den elegiska grundton, der under den mest sprittande och Bachantiska glädje, dygt tårfullt lyfter sig till ett ljusare hem, och de af windruswans blod färjade läpparne ändock måste tillstå, att på jorden ej finnes någon rätt waraktig och ogrumlad sällhet.

Recension.

Märkwärdigheter ur Allmänna Arents historien, en Läsbock för alla folkskolaser, af J. J. Thomæus. Första Delen pp. 546; Sednare Delen pp. 768. Östbo borg 1827 (5 N:br 34 s. Bico h.)

(Slut fr. N:o 90.)

Lord Cobham torde vara lika så intressant som de Riddare, hvilka med mod kämpat för några jordorswor eller andras bifall, kalladt ära, utom för dem, som verkligen hata allt, som har beröring med Christendom. Då Henrik V år 1413 steg på Englands thron, och Erkeb. Arundel der sökte utrota Riddarderna (så kallades de fromma i England), utpträdde Riddaren John Oldcastle (Lord Cobham), Kontingens och folkets gunstling, till deras försvar. Biskopen förmodade då Konungen, att sjelf söka omvända den af såderne-landet så högt förtjente Rättaren; ty han

wiste att Lorden war obdfsig och Konungen nog des
 spot, för att deraf retas. Bifkopens affigt wans."
 När Lorden, med dyppen och redlig oförfräcktighet gen-
 mälte, att han wäl wille lyda honom, Konungen,
 såsom sin Schwert, men alldeles icke på wän och
 hans anhang, hells det wore honom fullligen klart,
 att denne wore; den i Skriften förut förkunnade
 Guds fiende, så bortwände sig Henric med synbara
 tecken till wrede. Wis om Kungligt underfödd, stikas
 de nu Arundel en stämning till slottet Corling, der
 Lord Cobham bodde. Men feodalbegreppen woro då
 för tiden ej mindre gängbara, än föreställningarne
 om det andeliga öfwerwäldet. Den höghjertade Nid-
 daren kände sina förmånsrättigheter, och wägrade
 att insläppa budbärarne. Härpå blef stämningen
 hästad wid katedralkyrkans i Rochester stora dö-
 rar. Lorden bannlystes och den werldsliga magten
 uppfordrades att låta arrestera honom. Oaktadt alla
 hans protester blef han innesluten i Londons torn."
 — Wid ett förhör inför några pretater, blef den hö-
 ge frigarens förmanad, att ödmjukt bedja om abso-
 lution. "Jag har aldrig syndat mot eder, sadeden
 oförfråde, och behöfwer derföre icke er absolution.
 Härpå knäböjde han, lyfte händerna mot himlen och
 sade: jag bekänner inför Dig, ewige lefwande Gud!
 att jag är en stor syndare; jag anropar i ödmjuk-
 het din barmhertighet. Förtåt mig. Med tårar i
 ögonen stod han nu upp och utropade med hög röst:
 Guds folk! se desse äro edra ledare. Märken wäl, icke
 för brytandet mot något Guds bud hafwa de satt
 mig i band, utan för deras egna godtyckliga satser
 och traditioner behandla de mig och andra på det os-
 wärdigaste sätt. Må de dock påminna sig att det
 war, som Kristus utsagt mot de phariseer, skall full-
 komligt gå i uppfyllelse." — Erkeb. frågade angä-
 ende transsubstantionen, om, efter wälsignelse-orden
 något materielt bröd är för banden. Lorden swa-
 rade, at i Sacramentet är båda, Christi lefamen och
 brödet, det ena synligt, det andra förborgadt. Då
 skrefs alla Prefterne: kätteri, kätteri. En sade med
 mycken häftighet, att det wore ett swårt kätteri, att
 falla det brödet. Cobham swarade då: "Apostlen Pau-
 lus war så wis som ni och kanske likaså god Chris-
 ten; likwäl kallat han det brödet. För att säga det
 kort; jag tror den heliga skrift af allt hjerta, men
 ingalunda edra myndiga stadgar och orimliga beslut."
 En conspiration hopdfittades derefter på det nebriga-
 ste, för att lättare bereda hans dödsdom; med lugn och

aggfritt sinne och wärdigt hiellemod gick Lorden sin
 dö till mötes, derwid de andelige hindrade folket till
 och med att bedja Gud för honom.

Några uttryck, anförda af denne förf. förtjena
 att kännas äfwen af dem, som ej läsa böcker.

S. 194. När man frågade Adalbert, hwarföre
 han aldrig sågs skratta, sedan han blifwit Erkes-
 Bifkop, swarade han: Det är en lätt sak, att
 bära en Bifkopsmössa och ett kors; men
 att inför Domaren öfwer lefwande och dö-
 da afslägga räkenskap för ett Bifkopsdöme,
 är en fruktanswärd sak. — Det är härwid an-
 märkningswärdt, att i gamla dagar stälde man sig
 galen, sökte man så rykte för liberlighet o. d. för
 att undgå Liaren. Har man aldrig gjort twärtom
 för att winna den? Men så många prebenden woro
 ännu ej fästade wid träsklan. Gregorius den sto-
 re förhödd prefterna hålla gästabud. En Bifkop för-
 swarade dylika och Gregorius bisbott med följande in-
 skränkningar: 1) att inga frånwarande derwid la-
 stas eller bespottas; 2) att de såfångas samtalen om
 werldsliga angelägenheter undwiskas 3) att Guds
 ord läses, och 4) att ej mera spis framfättes, än
 till kroppens näring är tjenligt.

En Bulgarer har lärt. Om du will, att dina
 söner skola wara dig hörsamme, så underwisa dem
 i Guds ord. Säg icke att det tillkommer endast de
 andeliga och Munkarne, att läsa den h. Skrift.
 Det är hwarenda Christiens pligt i synnerhet deras,
 som äro omgifne af werldsliga göromål. De tarfwa
 mesta hjelpen, emedan de bestinna sig i en storm.
 Bernhard sade om Prefterliga kassellen: "den som
 är kallad till sjätars underwisa, han är af Gud
 kallad och ej genom egen äregirighet: och hwad är
 denna kasselse annat än ett innerligt uppeggande af
 kärleken, som insöddar hos oss den driften att söka
 våra bröders salighet . . . I sanning, den prebikan-
 ten hörer jag gerna, som förer mig derhän, icke
 att beundra hans wältalighet, utan att
 sucka öfwer mina synder."

Som förf. är lika wist en warm wän af upps-
 lysning och frihet, som af sann Christendom, träffar
 man här många bewis på den sanningen, att ljus
 och frihets sinne äro frukter, som aldrig uteblifwa,
 der Gud ord får lysa och wärma. Julian insåg
 det, och förhödd derföre de Christna att i sina Scho-
 lor läsa de klassiska auctorerna, då han wille unders-
 gräfwa deras religion. förf. är opartij, kanske

mer än de många sektariska och illiberala i vår tid förs
låta honom, och betraktar t. ex. Kätterierna, "de så flåsa
far i solen, som tid efter annan försvinna och åter
komma," mest såsom en ledning för bedömande af
tidernas bildning. Goda arbeten äro med urval
redfrågade. Författaren har med ett ord, lika stor
heder af detta verk, som Boktryckare och förläggare
ha liten. Papper och tryck intyga det.

Musik.

Fråga till i Kyrklagfarenhetens erfars
ne män.

Sedan nya kyrkohandboken antogs, inträffade en
gång i ett Stift uti Sverige den händelse, att en
befullmäktigad kyrkoherde, efter träffadt accord med
företrädarens Sterbhus, tillträdde sitt Pastorat i
Maj månad det år, då sista nådåret efter företrädarens
ren tog sin början. Håradsprosten anländer en
förfredag att verkställa laglig inventering till den
nye kyrkoherden uti vederbörandes närvaro. Ef-
ter Inventeringens slut öfverenskomma Hårads-
prosten och kyrkoherden, att denne sednare skall då
straxt med hand å bok wid Altaret aflägga Ambets-
eden inför Prosten. Sedan eden var gången, öf-
skar Prosten honom lycka uti ett kort tal inprom-
tu, läser derefter Fader vår och wälsignelsen. —
Följande året wid den tid förnämde kyrkoherde
lagligen skulle tillträdte Pastoratet, om icke accord
mellankommit, erhöles Håradsprosten Biskopens
förrådande, att inställa kyrkoherden i församlingen
högtidligt efter formuläret i kyrkohandboken. Pro-
sten, som ansåg denna actus redan vara rätteligen
verksämd, reser straxt till Biskopen att undanbedja
sig förnyandet deraf, och erhöles då en kanske icke so
förtient skryta för det han, emot 23 Cap. Kyrkolas-
gen, tillåtit sig af egen myndighet denna åtgärd,
utan att derom wara af Biskopen anmodad, och utan
att sedan hafwa inberättat händelsen. Och emedan
Biskopen desutom ansåg acten vara ofullständigt
förrättad, samt kyrkoherden endast hafwa bordt be-
traktas såsom nådårspredikant till den tid han lag-
ligen skulle tillträdte; så förnyade han afswarligen
sina ordres till Håradsprosten, att i vederbörlig ord-
ning verkställa inwigningsacten, hwilket också skedde.

Detta berättas, utan att ingå i någon under-
sökning, huruwida Håradsprosten förhållit sig felaktigt,
eller huruwida Biskopen bordt låta bero wid
hwad af Prosten war widgjordt, (derom må hwar och
en sielf falla utslaget efter sitt begrepp) men för att
framställa den fråga: Huru bör en befullmäktigad
kyrkoherde betraktas, som efter a-

cord med företrädarens Sterbhus för-
ån bewilljade nådår tilländalupit, tillträdte
der Pastorat, antingen såsom nådårspre-
dikant eller såsom den, hwilken redan lag-
ligen tillträdte Pastoratet?

Betraktas han endast såsom warande nådårs-
predikant och skulle händelsewis dö under nådåret
efter företrädaren; så hafwa ju hans efterlämnade
Enka och omyndiga Barn icke laglig rätt att begära
och erhålla nådår, efter honom, som endast warande
nådårspredikant. — Men betraktas han såsom den,
hwilken redan lagligen tillträdte Pastoratet; så äga
hans omyndiga barn och enka denna rättighet i hän-
delse af hans dödsfall under tiden, förrän han bordt
lagligen tillträdte. Hwilketdera är nu rättaste åsigt-
ten af saken?

Biskopen, såsom redan är berättadt, betraktade
kyrkoherden endast såsom nådårspredikant (efter
han tillträdte efter accord) tills nådåret war slutat.

Gårdagen

Steg upp med en klar himmel och en förnyad sol.
På aftenen gick en annan sol upp för den Stock-
holmska publiken, Fru Catalani. Det är någon ting
rörande deri att tänka sig, att man aldrig i sinle-
nad mer får höra denna röst, liksom toge man afsked
från den sista sommarblossman; den sista nåt-
tergalen för att sedermera utiagas på ett öde fält,
utan något föremål för ögat, utan något ljud för
örat. Men allt blir här i lifwet förr eller senare
det allbrastisa. Den allbrastisa kysen, det allbrastisa
låtet, den allbrastisa glindrande windruum, och
det allbrastisa andedraget. Likwäl bor det en musk
inom hwarje människobröst, som aldrig dörr, som ta-
lar till oss i fröjd och smärta, i lif och dö. I dö-
den? Ja, ho wet om wi icke just då äro närmast
den rätta sängen? Hwem wet, hwad ljud från öf-
gre stränder då möter själen? Dikten om swanen, att
hans sjädrar klinga i dödsminuten, är en wacker
dikt. Om det blir af Portugallo, Cerubini eller Me-
zart må Hofscapellet döma, men säkert är att det
composition, der stjernorne (enligt Platos ide om
werldsmusiken) blifwa noterne, ej behöfwer hwarthen
någon Argusist eller Stockholmspostis recensition för
att gälla inför den stora werldspubliken, sedan de
gamla werldsmaschinerna äro sönderslagna, och
den stora Revisionen är för sig gången, der frunt-
ej mer behöfwer upptäsa af något swärd eller boys-
pet är i behof af något ytterligare ankare.

Stockholm,

Elméns & Granbergs tryckeri.

